

Lausunto

30.6.2021

VN/15767/2021

VN/15767/2021-OKM-23

Työ- ja elinkeinoministeriö

Lausuntopyyntö OKM:lle; Lausuntopyyntö: Ehdotus kansalliseksi aineettomien oikeuksien strategiaksi (IPR-strategia)

Opetus- ja kulttuuriministeriö lausuu ehdotuksesta seuraavaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön edustajat ovat osallistuneet strategialuonnoksen valmisteluun hankkeen ohjausryhmässä ja sihteeristönä toimineessa projektiryhmässä.

Strategialuonnoksessa on tunnistettu Suomen kilpailukyvyn kannalta keskeisimmät aineettomien oikeuksien järjestelmän (intellectual property, IP) kehittämiskohteet. Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemys on, että strategialuonnoksen johdannossa tehty terminologinen selvennys tuo hyvin esiin aineettomien eli IP-oikeuksien merkityksen innovaatiotoiminnan ohella myös luovilla aloilla.

Strategialuonnos onnistuu yhdistämään aineettomia oikeuksia koskevat toimenpiteet varsin koherentiksi kokonaisuudeksi, ja tällä tavoin se kasvattaa tekijänoikeuden ja lähioikeuksien merkitystä muillekin kuin luovien alojen yrityksille. Yritysten ja korkeakoulujen strategioiden tulisi kattaa myös tekijänoikeudellisia аспекteja ml. datan hyödyntäminen. Aineettomien oikeuksien kansantaloudellisen merkityksen tutkimiseen on saatavissa hyödyllisiä kokemuksia myös tekijänoikeusosalta, jossa asiaa on tarkasteltu säännöllisesti jo pitkän ajan. Insentiivit aineettoman omaisuuden luomiseen ovat keskeisiä luovilla aloilla, ja palveluita on tarpeen tarjota myös uusille nopeasti kasvaville luoville ja innovatiivisille sektoreille (kuten start-upit ja tee-se-itse-kenttä).

Järjestelmän EU- ja kansainväliset ulottuvuudet ovat merkittävä osa myös Suomen aineettomien oikeuksien järjestelmää ja sen vuoksi ehdotettavat toimenpiteet ulottuvat myös näihin osa-alueisiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että strategialuonnoksessa esitetyt toimenpiteet toteutetaan oikea-aikaisesti ja niiden mahdollisesti edellyttämä valtion rahoitus varmistetaan.

Ministeriö esittää strategialuonnoksen kuudesta osa-alueesta tiivistetysti seuraavaa:

- Toimenpiteet IPR-osaamisen kehittämiseksi: Ministeriö katsoo, että IPR-osaamisen lisäämiseen ja kehittämiseen myös valtionhallinnon sisällä on erityinen tarve. IPR University Centerin (IPRUC) roolia IPR-koulutuksen tarjoajana sekä IPR-tiedon tuottajana ja levittäjänä on tärkeä valmistella yhdessä sen jäsenyliopistojen kanssa.
- Toimenpiteet aineettomien oikeuksien kaupallistamisen tukemiseksi tutkimusorganisaatioissa: Ministeriö katsoo, että strategiassa olisi hyvä tuoda selkeämmin esille tutkimustulosten hyödyntäminen ja sen merkitys laajemmasta kuin kaupallistamisen näkökulmasta, esimerkiksi avoimen tieteen ja avoimen innovaatiotoiminnan merkitys huomioon ottaen. Ministeriö katsoo, että

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

29 516 001
35 829 516 001

91 359 335
+358 9 135 9335

kirjaamo@minedu.fi

TKI-tiekartan toimenpiteiden toteuttamisessa on tärkeää varmistaa, että IPR-osaamisen vahvistamisen tarpeet tulevat riittävästi huomioiduiksi.

- Toimenpiteet IP-oikeuksien merkityksen vahvistamiseksi osana poliittista päätöksentekoa: Ministeriö katsoo, että valtioneuvoston tasoisten strategioiden ja muiden toimintasuunnitelmien valmistelun ja käsittelyn avoimuuden lisäämisellä on mahdollista varmistaa IP-oikeudellisten kysymysten oikea-aikaisen tunnistaminen valmistelun vaiheissa. Ministeriö kannustaa luomaan aktiivisia yhteyksiä yli toimialarajojen erityisesti digitaaliseen siirtymään liittyvissä strategioissa, jolloin IP-oikeudellisten kysymysten huomioon ottaminen valmistelussa tulee mahdolliseksi. IP-oikeudet ovat keskeisiä erityisesti elinkeino-, kulttuuri-, digitalisaatio- ja tietopolitiikassa sekä tutkimus- ja innovaatiopolitiikassa.
- Toimenpiteet Suomen IPR-järjestelmän kehittämiseksi: Ministeriö katsoo, että aineettomien oikeuksien strategian toteuttaminen ja aineettomiin oikeuksiin liittyvien asioiden hoitaminen valtionhallinnossa edellyttää, että työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön resurssit tältä osin turvataan ja otetaan huomioon valtiontalouden kehysvalmistelussa.
- Toimenpiteet tekijänoikeusinfrastruktuurin ja datan hyödyntämisen kehittämiseksi: Ministeriö katsoo, että tekijöiden taloudellisen aseman parantaminen sekä luovan talouden kasvu ja kestävä kilpailukyky edellyttää toimivan ja laaja-alaisesti käyttöön otettavan tekijänoikeusinfrastruktuurin luomista ja kehittämistä ja että tässä työssä riittävästi huomioidaan resurssit ja rahoitus niin kansallisen kuin EU-tason ja kansainvälisen tason toimiin.
- Toimenpiteet IPR-järjestelmän ja -sääntelyn kehittämiseksi EU:ssa ja kansainvälisesti: Ministeriö katsoo, että luovien alojen kasvupotentiaali on mahdollista hyödyntää vain siten, että EU:n laajuisesti ja myös maailmanlaajuisesti sovelletaan yhtenäisiä ja yhteen toimivia aineettomien oikeuksien järjestelmiä. Suomen tulee jatkossakin osallistua aktiivisesti kansainvälisen tason kehittämistyöhön EU:ta tukien ja löytää omia kokemuksiaan hyödyntäen uusia alueita, joilla kansainvälistä rajat ylittävää yhteistyötä olisi mahdollista tehdä.

Kansliapäällikön sijainen, ylijohtaja

Riitta Kaivosoja

Johtaja

Jorma Waldén

Jakelu TEM Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiedoksi